

BESLUT

Avdelning för Ekonomisk statistik och analys (ESA)
Sandra Gralde Stålhandske
010-479 40 93

Charlotta Broman
Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier
och strålning

Remiss gällande ”Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi”

Statistiska Centralbyråns (SCB:s) yttrande begränsas till synpunkter som rör myndighetens verksamhet som statistikproducent. SCB har expertkunskap inom området miljöstatistik, och har i många år varit producent av bl.a. avfallsstatistik för nationella och internationella rapporteringar. Denna statistik tas fram inom SMED-konsortiet (Svenska MiljöEmissionsData), på uppdrag av Naturvårdsverket.

Sammanfattning av SCB:s synpunkter

SCB har tagit del av remissen och lämnar följande övergripande synpunkter och kommentarer avseende reformering av avfallslagstiftningen. Mer detaljerade kommentarer bifogas i separat dokument, se Bilaga 1.

SCB välkomnar att Naturvårdsverket får ett utökat ansvar för kontrollen av avfallsrapporteringen. Naturvårdsverket har flera roller på avfallsområdet. Med denna reformering av avfallslagstiftningen förtydligas Naturvårdsverkets tillsynsansvar, som kommer att omfatta samtliga rapporteringsskyldigheter på avfallsområdet. Naturvårdsverket kommer också att få ett ansvar att tillse att samtliga uppgifter som ska rapporteras enligt avfallsförordningen och förordningar om producentansvar kommer in till myndigheten. Kontrollen ska avse tillförlitligheten av uppgifterna och att uppgifterna är fullständiga och korrekta. Detta kan gagna kvaliteten på statistiken.

Sekretesslagstiftningen medger inte rapportering på den detaljerade nivå som efterfrågas enligt promemorian. För att kunna rapportera på önskad nivå måste anläggningar och verksamheter aktivt ge eftergivande av sekretess. Många anläggningar och verksamheter har hittills inte lämnat medgivande. Det är också kostsamt att försöka få in dessa medgivanden.

SCB ser positivt på ett förtydligande av ansvar av olika flöden av kommunalt avfall, men ser en risk med förändrade ansvars- och rapporteringsskyldigheter (t. ex. livsmedelsavfall från dagligvaruhandeln och kontorspapper). När

rapporteringskyldigheter förändras kan det leda till över- eller undertäckning i statistiken om ansvaret är otydligt eller okänt. Detta kan i sin tur påverka tidsserier och statistiken.

SCB ställer sig frågande till om Avfall Sveriges inrapporteringsportal Avfall Web kommer att kunna fylla samma syfte som idag när tillsynsansvaret ändras och olika flöden rapporteras separat. Om portalen inte kan det, ser SCB en ökad uppgiftslämnarbörda för rapportörer och merarbete för Naturvårdsverket. Arbetet med statistikframställningen kan också komma att påverkas.

SCB ser positivt på enhetliga krav på, och undantag från, fastighetsnära insamling då det bör påverka jämförbarheten i den inrapporterade statistiken positivt.

SCB noterar en risk med den nya definitionen av grovavfall, i relation till den nya definitionen av kommunalt avfall, eftersom denna definition exkluderar visst avfall som ska rapporteras som grovavfall i den statistik om kommunalt avfall som rapporteras till Eurostat¹. SCB förespråkar att man gör begreppen samstämmiga för uppgiftslämnare, kommuner och till rapportering, utan att ändra reformens tilltänkta effekter (se SCB:s förslag i bilaga 1). Det finns dessutom ett glapp mellan de rapporteringskategorier som föreslås för uppgiftslämnare i förslaget till förordning om ändring i avfallsförordningen² och de kategorier som används för rapportering av avfallsstatistik till bl. a. EU³. SCB förespråkar att man ser över detta (se SCB:s förslag i bilaga 1).

SCB ser positivt på att verksamheter med avfallsströmmar som är övervägande förpackningsavfall direkt ska lämna avfallet till en producentansvarsorganisation. Det bör fånga upp flöden av förpackningsavfall på ett organiserat sätt och därmed höja kvaliteten på statistiken.

SCB bedömer att tillsynsmyndigheternas möjlighet att ge miljöstraffsavgift för överträdelser i form av försenad rapportering kan höja kvaliteten på statistiken genom att öka aktualiteten på uppgifterna.

Angående förslaget att kommuner ska tillhandahålla insamlingssystem för återbruk av produkter har SCB följande synpunkter: De lagstadgade begreppen "återanvändning" och "förberedelse till återanvändning" kan lätt förväxlas. Därför bör det preciseras att "återanvändning" (även kallat återbruk eller "second

¹ avfallskod 20 03 07, i enlighet med bilaga V, kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/1004.

² 7 kap. 2 a § och 2 b §.

³ bilaga V, kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/1004 samt bilaga II, avsnitt 8 Europaparlamentets och rådets förordning nr 2150/2002.

hand”) gäller för produkter som inte är avfall och därmed kopplas till avfallsförebyggande åtgärder, medan ”förberedelse till återanvändning” gäller för varor som har blivit avfall och därmed kopplas till åtgärder för ökad materialåtervinning. Är det återanvändning av produkter kan uppgifter tas in i EU-rapporteringen om återanvändning och inte i avfalls- och materialåtervinningsstatistiken. I sådana fall är också produktgrupp av större intresse än materialslag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Joakim Stymne i närvaro av biträdande generaldirektör Magnus Sjöström, enhetschef Petra Nilsson samt handläggare Sandra Galde Stålhandske, föredragande.

SCB, Statistiska centralbyrån

Joakim Stymne

Sandra Galde Stålhandske

Kopia till: kn.cks@regeringskansliet.se

Bilaga 1

SCB:s detaljerade kommentarer

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

15 kap. Avfall och förebyggande av avfall - Ord och uttryck - 3 §, sid. 9.

kommunalt avfall: blandat eller separat insamlat avfall från hushåll som utgörs av papper, kartong, glas, metall, plast, bioavfall, trä, textilier, förpackningar, förbrukade batterier, ackumulatorer, grovavfall, avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk eller elektronisk utrustning eller annat blandat eller separat insamlat avfall från hushåll, och blandat eller separat insamlat avfall från andra källor än hushåll, om sådant avfall till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för

1. avfall från tillverkning,
2. avfall från jord- och skogsbruk,
3. avfall från fiske,
4. avfall från septiktankar, avloppsnät och avloppsrening,
5. bygg- och rivningsavfall, och
6. uttjänta bilar,

I definitionen ovan har SCB har understrukt ordet grovavfall.

SCB föreslår att ordet "grovavfall" i den föreslagna definitionen av kommunalt avfall, 15 kap. 3 §, ersätts med ordet "skrymmande avfall". Mer generellt föreslår SCB att man använder begreppet "skrymmande avfall" när det gäller definition av kommunalt avfall och rapporteringskrav, och begreppet "grovavfall" när det gäller krav på utsortering av grovavfall och hantering av restavfall. Grovavfall är då en delmängd av skrymmande avfall.

Begreppet "grovavfall" definieras inte i avfallsdirektivet 2008/98/EC. Den definitionen av "grovavfall" som föreslås som ändring i avfallsförordningen (2020:614) är så pass specifik att det finns en risk att skrymmande avfall som inte är restavfall (enligt förändringsförslaget) också utesluts från definitionen av kommunalt avfall. Exempel på avfall som riskeras uteslutas från definitionen är grovavfall som går till förberedelse för återanvändning samt grovavfall som går till materialåtervinning⁴. I engelska versionen av avfallsdirektivet 2008/98/EG används ordet "bulky waste". Ordet

⁴ Indatakoderna I53 respektive I42 i Avfall Sveriges register Avfall Web.

översätts till "grovavfall" i den svenska versionen av samma direktiv. Ordet "bulky waste" förekommer också i genomförandebeslutet (EU) 2019/1004 och kommissionens beslut 2000/532/EG (avfallskod 20 03 07) och översätts i båda fallen med "skrymmande avfall". "Skrymmande avfall" är en officiell komponent av kommunalt avfall i bilaga V Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/1004, kopplad till avfallskoden 20 03 07 "skrymmande avfall" i samma bilaga.

15 kap. Avfall och förebyggande av avfall - Producentens och producentansvarsorganisationens ansvar- 21 §, sid. 13.

2. lämna information och uppgifter om vilka ämnen och material som en produkt innehåller samt om insamling, återanvändningsgrad, återvinningsgrad eller andra förhållanden,

SCB anser att begreppen "återanvändningsgrad" och "återvinningsgrad" kan anses syfta till statistiska mått som gäller hela marknaden. Termerna föreslås ändras till "återanvändbarhet" och "återvinningsbarhet."

15 kap. Avfall och förebyggande av avfall - Ytterligare föreskrifter om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder- 43 §, sid. 17.

3. skyldighet för bilskrotare att lämna uppgifter om återanvändningsgrad, återvinningsgrad eller andra förhållanden som rör de uttjänta bilar som bilskrotaren har hanterat,

Definition av "bilskrotare" i 15 kap. 3 § är "den som bedriver yrkesmässig verksamhet som syftar till att behandla uttjänta bilar", "återanvändning" definieras som "en produkt eller en komponent som inte är avfall" i samma artikel och "uttjänt bil" definieras som "en bil som är avfall" (SFS 2023:132). Återanvändning är därför inte relevant för uttjänta bilar och bilskrotare. Det skulle dessutom inte vara möjligt att beräkna för bilskrotare, eftersom det är bilproducenter som har information om bilar som satts på marknaden.

Det kan dock vara möjligt att rapportera grad av förberedelse för återanvändning i detta fall.

1.10 Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)

1 kap. - 4 §, sid. 53–54:

I denna förordning avses med
[...]

grovavfall: skrymmande restavfall,
 [...] restavfall: det avfall som återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat, och
 [...]

SCB förslår följande ändringar för 1 kap. - 4 §:

I denna förordning avses med
 [...] Restavfall: avfall som
 a) återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat, och
 b) inte är skrymmande.
 [...] Grovavfall: avfall som
 a) återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat, och
 b) är skrymmande.
 [...]

SCB anser att den föreslagna definitionen av ”restavfall” avviker markant från det allmänt vedertagna begreppet ”restavfall”, vilket kan skapa förvirring. Den föreslagna definitionen av restavfall innebär att man behöver ofta precisera ”*annat restavfall än grovavfall*”, vilket tyder på att dessa begrepp skulle kunna ses över, utan att påverka den faktiska tillämpningen av lagförslaget. Se texten ovan om grovavfall. Denna föreslagna definition ändrar mängderna restavfall från tidigare rapportering. Det vill säga att tidserie påverkas.

1 a kap. Nationell avfallsplanering och mål för avfallshantering och förberedelse för återanvändning - Mål för kommunalt avfall - 10 §, sid. 56.

10 § Naturvårdsverket ska tillgängliggöra årsvis information på sin webbplats om
 1. de framsteg som gjorts för att uppnå de mål som anges i 6 och 7 §§, och
 2. hur kommuner och övriga som har ansvar för kommunalt avfall uppfyller målen i 6 och 7 §§.
 Om Naturvårdsverket bedömer att det finns risk för att målen i 6 och 7 §§ inte uppnås i tid, ska myndigheten lämna förslag till regeringen på ändamålsenliga åtgärder.
 Naturvårdsverket ska vid behov lämna statistiska underlag till Regeringskansliet.

SCB vill påpeka att den statistik om kommunalt avfall som rapporteras årligen till Eurostat inte är tillräckligt detaljerad för att kunna

identifiera och föreslå åtgärder för specifika avfallsströmmar eller aktörer – trots den kraftigt ökad rapporteringsgraden som genomförandebeslut (EU) 2019/1004 inneburit. Naturvårdsverket ger därför SMED i uppdrag att ta fram statistik om kommunalt avfall med en större detaljeringsgrad än det som rapporteras till Eurostat. Denna statistik fördelas per avfallsfraktion, som kan ofta kopplas till specifika grupper av aktörer som hanterar kommunalt avfall eller producentansvar. Ett exempel på avfallsfraktion är metallskrot som samlas in på återvinningscentraler. Sekretess enligt 24 kap. 8 § Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) innebär dock att viktiga delar av sådan detaljerad statistik inte kan redovisas till allmänheten, alternativt att Naturvårdsverket och SMED behöver be ett stort antal aktörer om samtycke till att efterge sekretess. Detta begränsar eller försvårar Naturvårdsverkets möjlighet att kommunicera om punkt 2, 10 §. Det begränsar också berörda aktörernas insyn i Naturvårdsverkets arbete med uppföljning av målet för materialåtervinning av kommunalt avfall.

7 kap. Rapportering - 1 a §, sid. 72

Den som yrkesmässigt samlar in kommunalt avfall ska senast den 28 februari varje år lämna information till Naturvårdsverket om det avfall som har samlats in under föregående kalenderår.
Första stycket gäller inte uppgifter om sådant avfall som omfattas av

1. förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar,
2. förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning, eller
3. förordningen (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.

[...]

SCB föreslår följande ändring för 7 kap. 1 a § (ändringar är understrukna):

Den som yrkesmässigt samlar in kommunalt avfall ska senast den 28 februari varje år lämna information till Naturvårdsverket om det avfall som har samlats in under föregående kalenderår.
Första stycket gäller inte uppgifter om sådant avfall som omfattas av

1. förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar,
2. förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning, eller

3. förordningen (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.

4. förordning (2008:834) om producentansvar för batterier.

5. läkemedelsavfall som inte klassas som farligt avfall och som har lämnats till detaljhandel med läkemedel (apotek) i enlighet med Förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

[...]

SCB anser att uppgifter om separat insamlat och behandlat batteriavfall redan rapporteras av batteriproducenter eller producentansvarsorganisationer till Naturvårdsverkets e-tjänst. Detta skulle innebära dubbla rapporteringskrav. Läkemedelsavfall som inte klassas som farligt och som uppkommit hos hushåll klassas som kommunalt avfall (komponent "annat avfall"), men är inte avfall under kommunernas ansvar.

7 kap. Rapportering - 2 a §, sid. 73–74

[...]

Uppgifterna om avfall ska redovisas fördelat på följande materialslag:

1. metaller som separerats efter förbränning av kommunalt avfall,
2. metaller som inte omfattas av 1,
3. glas,
4. plast,
5. papper och kartong,
6. bioavfall uppdelat på
 - a) livsmedels- eller köksavfall från hushåll,
 - b) livsmedels- eller köksavfall från storkök, restauranger, livsmedelsbutiker och andra verksamheter,
 - c) trädgårds- och parkavfall, och
 - d) bioavfall som separerats och komposterats vid källan,
7. trä,
8. textilier,
9. grovavfall,
10. annat restavfall än grovavfall, och
11. övrigt avfall.

SCB föreslår följande ändringar i 7 kap. 2 a § (ändringar är understrukna):

[...]

Uppgifterna om avfall ska redovisas fördelat på följande komponenter:

1. metaller som separerats efter förbränning av kommunalt avfall,

2. metaller som inte omfattas av 1,
3. glas,
4. plast,
5. papper och kartong,
6. bioavfall uppdelat på
 - a) livsmedels- eller köksavfall från hushåll,
 - b) livsmedels- eller köksavfall från storkök, restauranger, livsmedelsbutiker och andra verksamheter,
 - c) trädgårds- och parkavfall, och
 - d) bioavfall som separerats och komposterats vid källan,
7. trä,
8. textilier,
9. skrymmande avfall
 - a) grovavfall [dvs blandat/brännbart avfall som inte är skrymmande],
 - b) annat skrymmande avfall än grovavfall
10. annat restavfall än grovavfall
 - a) annat restavfall som genomgått en yrkesmässig sortering av restavfall [se 7 kap. 1 a § Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:1274)]
 - b) annat restavfall som inte genomgått en yrkesmässig sortering av restavfall, och
11. annat avfall.

SCB anser att den föreslagna lydelse avseende 7 kap. 2 a § avviker delvis från Sveriges rapporteringskrav och föreslår därför justeringar i linje med genomförandebeslut (EU) 2019/1004. Sådana avvikelser försämrar statistikens kvalitet eller ökar bördan för myndigheter och uppgiftslämnarna, när kompletterande undersökningar är nödvändiga för att täcka dessa glapp. SCB anser att ordet "materialsag" inte väl beskriver kategorierna som inte är material. Ordet "komponent" skulle vara i linje med statistikrapporteringen (2019/1004).

Skälet till att särskilja "annat restavfall som genomgått en yrkesmässig sortering av restavfall" är för att kunna undvika dubbelrapportera yrkesmässig utsorterade förpackningsavfall två gånger: (1) en gång genom rapporteringskrav som ställs på producentansvar-organisationer, och (2) en annan gång genom att skatta mängd felsorterade förpackningsavfall i restavfallet vid rapportering av statistik om förpackningar eller 'egna medel'-rapporteringen.

7 kap. Rapportering - 2 b §, sid. 74:

Av de redovisade uppgifterna enligt 2 a § ska det framgå hur mycket av det insamlade avfallet som för varje materialsag har   1. materialåtervunnits, 2. energiåtervunnits, och 3. återvunnits eller bortskaffats på något annat sätt.

Vid beräkning av hur mycket avfall som har materialåtervunnits ska det avfall som före materialåtervinningen genomgått en förberedande behandling räknas in. Det gäller under förutsättning att det materialet tolereras i materialåtervinningsförfarandet.

SCB föreslår följande ändringar i 7 kap. 2 b § (ändringar är understrukna):

Av de redovisade uppgifterna enligt 2 a § ska det framgå hur mycket av det insamlade avfallet som för varje komponent har

1. materialåtervunnits,
2. förberetts för återanvändning,
3. energiåtervunnits, och
4. återvunnits på annat sätt, eller
5. bortskaffats
 - a) deponerats.
 - b) bortskaffats på annat sätt.

Vid beräkning av hur mycket avfall som har materialåtervunnits ska det avfall som före materialåtervinningen genomgått en förberedande behandling räknas in. Det gäller under förutsättning att det materialet tolereras i materialåtervinningsförfarandet. Vid beräkning av materialåtervinning ska beräkningspunkter som anges i bilaga I till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/1004 tillämpas. Rejekt som uppstår vid materialåtervinning eller förberedelse för återanvändning ska inte rapporteras som materialåtervunnits och i stället rapporteras under relevanta avfallsbehandlingsförfarandena (3 till 5).

SCB anser att den föreslagna lydelse avseende 7 kap. 2 b § också avviker delvis från Sveriges rapporteringskrav och föreslår därför justeringar i linje med genomförandebeslut (EU) 2019/1004, kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/1885 (om deponering av kommunalt avfall), "Eurostat/OECD Joint Questionnaire" om kommunalt avfall, Europaparlamentets och rådets förordning nr 2150/2002 om avfallsstatistik ("WStatR"). Genomförandebeslut (EU) 2019/1004 ställer dessutom strikta krav på hur medlemsstater ska beräkna uppgifter om kommunalt avfall, och det är viktigt att samma krav ställs på uppgiftslämnarna (bland annat angående rejekt och beräkningspunkt).

SCB ställer sig positiv till 1 a §, 2 a § och 2 b §, eftersom det innebär att samma rapporteringskrav ställs för aktörer som yrkesmässigt samlar in kommunalt avfall och för kommuner. Hittills har viss yrkesmässig insamling av kommunalt avfall varit okänd för SCB och troligen inneburit en betydande underrapportering av kommunalt avfall från andra verksamheter än hushåll. Det innebär dock att Naturvårdsverket måste se till att en rad aktörer med olika förutsättningar måste kunna

rapportera in uppgifter om kommunalt avfall, och att Naturvårdsverket måste vägleda dessa aktörer, se till att de rapporterar, och granska inrapporterade uppgifter. Det innebär en ökad kostnad för Naturvårdsverket, en ökad uppgiftslämnarbördan, men också en ökad kvalitet och jämförbarhet med andra medlemsstaters statistik.

1.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar

5 kap. - 2 §, sid. 82:

[...]

4. rapportera uppgifter enligt 11 kap. till Naturvårdsverket.

[...]

SCB föreslår följande ändringar i 5 kap. 2 § (ändringar är understrukna):

[...]

4. rapportera uppgifter enligt 11 kap. inklusive uppgifter om 7 kap. 1 § [mottagnings-platserna avsedd till verksamheternas förpacknings] och 1 a § [yrkesmässig sortering av restavfall] till Naturvårdsverket.

[...]

[Se även 4 kap. *Behandling av avfall* 4 § *Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)*]

5. Förändringar och förtydliganden av olika aktörers ansvar för avfall.

Sid 96

Sid. 96-98: "En definition av vad som menas med en fullständig behandling bör införas". "Att avfallet genomgår slutlig behandling innebär att avfallet efter behandlingen antingen upphör att vara avfall, återvinns eller bortskaffas. Ett avfall har genomgått en fullständig behandling när all nödvändig förberedande och slutlig behandling har genomförts".

SCB påpekar att detta inte påverkar terminologin i WStatR-rapporteringen, dvs. EU-rapporteringen av avfallsstatistik. Inga nya mätpunkter tillkommer.

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

  Sandra Kristina Gralde Stålhandske xD8UJ4oUBqTodwIXSR1jwA 2025-02-04 09:22:05Z	 JOAKIM STYMNE Generaldirektör, Statistiska centralbyrån Fw/5z8G70OtTVz1/rxWzrQ 2025-02-04 10:12:43Z
--	--

Dokument i försändelsen

Remissvar_SCB2024_560.pdf	SHA256: 74869aaadedd22871da4c76042cace65f152881c56c328b7a35b5d353b0c2ff1f
---------------------------	---

Addo Sign ID-nummer: 3cdbd827-1fbf-40f4-845c-852dd016f426

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet

Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.